

Komisja
Europejska

GPP

Zielone zamówienia publiczne

Zbiór dobrych praktyk

Środowisko

Uwaga

Niniejszy zbiór dobrych praktyk jest dokumentem o charakterze informacyjnym, przygotowanym przez służby Komisji Europejskiej, i nie należy go traktować za wiążący w jakikolwiek sposób dla tej instytucji. Przytoczone tu przykłady zostały oparte na informacjach dostarczonych przez odpowiednie służby publiczne.

Projekt okładki i broszury: Iberia Zafira (BIO Intelligence Service)

Zawartość niniejszej broszury została zebrana w ramach Kontraktu numer ENV/G.2/SER/2009/0030 zawartego między Komisją Europejską, BIO Intelligence Service, oraz ICLEI – Samorządy na rzecz zrównoważonego rozwoju.

**Europe Direct jest serwisem pomocnym w znajdowaniu odpowiedzi
na pytania dotyczące Unii Europejskiej**

Bezpłatny numer telefoniczny (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*). Niektórzy operatorzy sieci komórkowych nie zezwalają na łączenie się z numerami 00 800 lub rozmowy mogą być płatne.

Więcej informacji o Zielonych Zamówieniach Publicznych można znaleźć w Internecie na stronie:
(<http://europa.eu/environment/ZZP/>).

Dane skatalogowane znajdują się na końcu niniejszej publikacji.
Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Unii Europejskiej, 2012
ISBN : 978-92-79-26276-0
DOI : 10.2779/93178
© Komisja Europejska, 2012
Kopiowane jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Wydano w języku angielskim pt. „GPP Green Public Procurement - A collection of good practices”
przez Dyрекcyję Generalną ds. Środowiska w ramach Komisji Europejskiej
na oficjalnej stronie internetowej Unii Europejskiej „Europa”
© Unia Europejska, 2005-2013

Polskie tłumaczenie: © Urząd Zamówień Publicznych, 2013
Odpowiedzialność za tłumaczenie ponosi w całości Urząd Zamówień Publicznych.

Spis treści

Wprowadzenie	1
Przedmowa	2
Zielone zamówienia dla szkół w Badalonie.....	3
Zamówienie oświetlenia przyjaznego dla środowiska w Kolding.....	5
Włoskie budynki użyteczności publicznej oszczędzają energię.....	7
Przyjazny dla środowiska biurowy sprzęt komputerowy w Sztokholmie.....	9
Efektywne zakupy wyposażenia laboratoryjnego w Maynooth.....	11
Czyste ulice w Barcelonie	13
Scentralizowane zamówienia na dostawy bardziej zielonych materiałów biurowych	15
Zrównoważone mundury francuskiej marynarki wojennej.....	17
Zielona energia elektryczna i zielone pojazdy	19
Zrównoważone posiłki szkolne	21
Środki czyszczące dla szkół.....	23
„Zielona” szkoła podstawowa w Pembroke.....	25
Dodatkowe informacje	26

Wprowadzenie

Zielone Zamówienia Publiczne (*ang. Green Public Procurement – ZPP*) stanowią proces, w ramach którego władze publiczne poszukują towarów, usług i budynków o zmniejszonym oddziaływaniu na środowisko w czasie ich cyklu życia, w porównaniu z towarami, usługami i budynkami o analogicznych podstawowych funkcjach, które zostałyby zamówione. ZPP jest instrumentem stosowanym dobrowolnie, co oznacza, że państwa członkowskie i władze publiczne same mogą określić zakres jego zastosowania.

Władze publiczne są ważnymi konsumentami w Europie, ich wydatki stanowią około dwóch bilionów euro rocznie, co jest sumą równoważną około 19% produktu krajowego brutto krajów Unii Europejskiej. Przez wykorzystanie swojej siły nabywczej przy wyborze towarów i usług o mniejszym wpływie na środowisko mogą wnieść istotny wkład w zrównoważoną konsumpcję i produkcję.

Począwszy od stycznia 2010 roku, Komisja Europejska publikuje na swojej stronie internetowej przykłady stosowania ZPP przez różne państwa członkowskie. Przykłady te pokazują, w jaki sposób władze publiczne krajów Europy z powodzeniem zapoczątkowały „zielone” zamówienia i dostarczają wskazówek dla innych państw, które chciałyby podobnie postąpić. Niniejsza broszura zawiera zbiór kilku najbardziej interesujących przykładów, zebranych na przestrzeni kilku lat.

Broszura jest dostępna na stronie internetowej Komisji Europejskiej dotyczącej Zielonych Zamówień Publicznych ZPP, zawierającej dalsze informacje praktyczne, przydatne linki oraz dane kontaktowe do instytucji zamawiających, które chcą, aby ich zamówienia były „bardziej zielone” (<http://europa.eu.int/comm/environment/ZPP>).

Więcej danych kontaktowych zamieszczono na końcu niniejszej publikacji.

Przedmowa

Europejskie władze publiczne są ważnymi konsumentami. Wykorzystując swoją siłę nabywczą przy wyborze przyjaznych dla środowiska towarów, usług i budynków, gwarantują, że pieniądze podatników są wykorzystywane efektywnie celem zapewnienia bezpośrednich korzyści środowiskowych oraz zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko, zapewniając taką samą (lub lepszą) jakość, funkcjonalność lub relację jakości do ceny w porównaniu z ich tradycyjnymi odpowiednikami. Poprzez promocję zrównoważonej konsumpcji i produkcji, władze mogą także wypracować pośrednie korzyści dla środowiska. Przykładowo, małym firmom, w szczególności małym przedsiębiorstwom, jest zwykle trudno wprowadzać innowacyjne zrównoważone produkty oraz usługi o lepszych parametrach środowiskowych. Może to wynikać z wyższych kosztów początkowych, które są kompensowane jedynie przez długoterminowe korzyści, brak popytu na masę krytyczną, wpływającej na opłacalność produkcji, lub z braku wiedzy na temat istnienia takich alternatywnych rozwiązań oraz ich korzyści. Zielone zamówienia publiczne mogą stać się potężnym narzędziem do pokonania tych przeszkód, pobudzając eko-innowacje, wspomagając nasze wysiłki zmierzające do sprawienia, by gospodarka Unii Europejskiej efektywnie wykorzystywała zasoby i działała jako siła napędowa dla ekologicznych gałęzi przemysłu.

Mimo iż Zielone Zamówienia Publiczne (ZZP) przynoszą duże korzyści, pozostają instrumentem, którego stosowanie jest dobrowolne. Aby zwiększyć stosowanie ZZP, należy zagwarantować, aby specjaliści ds. zamówień publicznych byli świadomi tych korzyści i sposobu ich osiągnięcia. Niniejszy zbiór dobrych praktyk przedstawia osiągnięcia europejskich władz publicznych w tej dziedzinie. Studia przypadków zawierają praktyczne przykłady ilustrujące sposób wytyczenia celu zamówienia, sposób określenia kryteriów identyfikacji „bardziej zielonych” produktów oraz najważniejsze skutki procesów realizacji zamówień i wniosków.

Mam nadzieję, że udokumentowane tutaj wnioski i spostrzeżenia zainspirują i będą towarzyszyły Państwu w codziennej pracy, zapewniając korzyści społeczeństwu i naszej planecie.

Janez Potočnik

Komisarz Europejski ds. Środowiska

Zielone zamówienia dla szkół w Badalonie

Rada miejska Badalony Hiszpania

Rada miejska w Badalonie (trzecim największym mieście Katalonii w Hiszpanii) ma ponad dziesięcioletnie doświadczenie we wdrażaniu ZZP. W roku 2009 rozpoczęto projekt promujący wprowadzanie ZZP w szkołach publicznych przy wsparciu „Ecoinstitut” w Barcelonie. Celem tego projektu było poszerzenie wiedzy o ZZP i najlepszych praktykach w szkołach miasta.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

Do udziału w projekcie, którego celem były analiza i opracowanie wytycznych dla zielonych zamówień dla pięciu grup produktów, wybrano sześć szkół. Te grupy produktów to: materiały szkolne, konserwacja budynku, sprzętanie, żywność i sprzęt komputerowy. Oprócz tego Rada Miejska zamówiła zestaw „zielonych” materiałów szkolnych, udostępnionych na życzenie sześciu szkół biorących udział w projekcie, a także dostępnych dla innych zainteresowanych szkół, które chciały uzyskać więcej informacji.

► Zastosowane kryteria

W oparciu o kwestionariusze i przeprowadzone wywiady przeanalizowano zwyczajnie zaopatrzeniowe i konsumpcyjne dla każdej z pięciu grup produktów w każdej ze szkół. Na podstawie uzyskanych informacji opracowano szczegółowe wytyczne ws. sposobu zamawiania i wskazówki dla użytkownika każdej z pięciu grup produktów. Wyniki przedstawiono poniżej:

PAPIER

Zamówienie: papier zwykły/ do kopiowania wyprodukowany w 100% z włókien wtórnych, bez użycia związków chloru, z certyfikatem potwierdzającym, że włókna pierwotne pochodzą ze zrównoważonych źródeł (np. certyfikat FSC) dla papieru kolorowego.

Zastosowanie: Zmniejszenie zużycia przez powtórne wykorzystanie papieru do robienia notatek i dwustronne drukowanie (na przykład).

PRODUKTY IT

Zamówienie: Toner i kartridże do drukarek atramentowych z recyklingu; urządzenia efektywne energetycznie w oparciu o kryteria Energy Star.

Zastosowanie: Zmniejszenie ilości drukowania: oszczędność energii uzyskana dzięki wyłączeniu czasowo nieużywanych monitorów; przekazanie przestarzałych urządzeń na recykling organizacjom pozarządowym działającym w ramach projektów włączenia społecznego.

ŻYWNÓŚĆ I CATERING

Zamówienie: Produkty spożywcze wyprodukowane w ramach rolnictwa ekologicznego; dostosowanie menu (mniej mięsa i więcej produktów sezonowych).

Zastosowanie: Unikanie stosowania plastikowych noży i talerzy; założenie szkolnego warzywniaka dla celów edukacyjnych i spożywczych.

SPRZĄTANIE I GOSPODARKA ODPADAMI

Zamówienie: Środki czyszczące przyjazne dla środowiska w oparciu o unijne kryteria środowiskowe i kryteria kampanii Procura+, po fazie testów.

Zastosowanie: Wprowadzenie polityki zbierania odpadów.

KONSERWACJA BUDYNKÓW

Zamówienie: Włączenie kryteriów środowiskowych do zamówień na usługi konserwacyjne (np. zastosowanie materiałów wykorzystujących mniej wody i energii).

Zastosowanie: Ukierunkowanie na zachowania użytkownika (np. – wyłączenie światła przy wychodzeniu z pokoju).

► Wyniki

Informacje uzyskane z analizy zamówień doprowadziły do opracowania sześciu oddzielnych Planów Działań w zakresie ZZP. W planach określono szczegółowe działania, które powinny zostać wdrożone przez daną instytucję (Rząd Katalonii, Radę Miasta Badalona lub szkołę). Metody analizy oraz doświadczenia w zakresie dobrych praktyk z sześciu uczestniczących w programie szkół zebrano w Praktycznym Przewodniku Zamówień dla Zielonej Szkoły, dostępnym w języku katalońskim. W oparciu o tę inicjatywę tworzona jest Sieć Zielonych Szkół w Badalonie, celem monitorowania wykorzystywania przewodnika pod kątem poszczególnych zagadnień, kontynuacji działań, wyzwań i osiągnięć oraz jego rewizji.

► Skutki dla środowiska

PAPIER

W jednej ze szkół (IES La Pineda) roczne oszczędności wyniosły 9574 litrów wody i 2048 kWh energii, a było to wynikiem zakupu papieru pochodzącego w 100% z włókien wtórnych (roczne zużycie – 128 000 kartek).

TONERY

Największy wpływ na środowisko poprzez zmniejszenie zużycia zasobów na etapie produkcji. Powtórne użycie i recykling tonerów jest ważnym czynnikiem ograniczającym wpływ na środowisko.

ŻYWNOŚĆ

Główny wpływ na środowisko mają stosowane metody upraw (używanie pestycydów i nawozów powodujących zanieczyszczenie wody, eutrofizację, degradację gleby i utratę bioróżnorodności a także zmniejszenie powierzchni leśnej) oraz konsumpcja wyrobów mięsnych.

ŚRODKI CZYSZĄCE

Unikanie stosowania produktów zawierających określone substancje lub składniki (np. sklasyfikowanych według zwrotów określających zagrożenie) obniży między innymi bioakumulację i zanieczyszczenie powietrza.

► Wnioski

Jedną z istotnych trudności napotkanych podczas przeprowadzania analizy było rozproszenie podmiotów decyzyjnych. W przypadku różnych grup produktów, obowiązki związane z ustaleniem wymagań, zamówieniami i konserwacją/ wymianą były podzielone pomiędzy władze regionalne, Radę Miejską i samą szkołę. W przyszłości, każdy z zainteresowanych podmiotów powinien mieć przydzielone konkretne obowiązki. Bezpośrednie zaangażowanie społeczności szkolnej w proces zakupów to kluczowy czynnik efektywnego wdrożenia działań określonych powyżej.

Zamówienie oświetlenia przyjaznego dla środowiska w Kolding

Rada miejska Kolding Dania

Rada miejska w Kolding liczy 8000 pracowników i jest największym przedsiębiorstwem w południowej Danii. Pierwsze działania z zakresu ZPP podjęte przez Kolding miały miejsce w 1998 roku i były związane z przyjęciem komunalnej polityki ZPP. Obecnie, ZPP jest zintegrowane z procesem zamówień towarów, usług i robót budowlanych – niemal 100% przetargów – zapewniając zgodność z wymogami środowiskowymi oraz środowiskowymi kryteriami udzielenia zamówienia. W skali międzynarodowej Kolding jest uważane za pioniera ZPP pośród samorządów.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

Miejski Wydział Ochrony Środowiska pod koniec stycznia 2011 roku opublikował zaproszenie do składania ofert na oszczędne źródła światła (np. diody elektroluminescencyjne – LED), które miały zastąpić żarówki. Ofertę przedstawiono we współpracy z Duńską Grupą ds. Zamówień składająca się z dwunastu miast. W skład tej grupy wchodzi: Esbjerg, Fredericia, Herring, Holstebro, Ikast-Brande, Kolding, Middelfart, Odense, Randers, Silkeborg, Swedengorg, Sonderborg, Vejle i Århus.

Oprócz spełnienia lokalnych potrzeb oświetleniowych, zamówienie miało na celu zachęcanie do wprowadzania innowacyjności do produktów zrównoważonych w zakresie oszczędnych technologii oświetleniowych.

► Zastosowane kryteria

Rada miejska w Kolding opublikowała zaproszenie do składania ofert na dostarczenie innowacyjnych i oszczędnych energetycznie ledowych zamienników tradycyjnych żarówek do użytku w pomieszczeniach i na zewnątrz. Aby dać szansę uczestnictwa w przetargu mniejszym przedsiębiorstwom (MŚP), zamówienie zostało podzielone na trzy części.

OŚWIETLENIE

- ▶ Niskonapięciowe żarówki
- ▶ Żarówki halogenowe i trzpienie o napięciu 230 V
- ▶ Żarówki o napięciu 230 V

Dostępna była także opcja składania ofert dla jednej, dwóch lub trzech części.

Specyfikacje techniczne

Oświetlenie wewnętrzne:

CRI – Wskaźnik oddawania barw (ang. Colour Rendering Index) > 80

Temperatura barwowa (stopnie Kelvina) 2700 – 3000

Ogólna skuteczność świetlna (lumeny/wat) > 50

Skuteczność świetlna w pomieszczeniu (lumeny/wat) > 40

Długowieczność (ilość godzin przy L70) > 20000

Oświetlenie zewnętrzne:

CRI – Wskaźnik oddawania barw (ang. Colour Rendering Index) > 75

Temperatura barwowa (stopnie Kelvina) 3000 - 4000

Ogólna skuteczność świetlna (lumeny/wat) > 50

Długowieczność (ilość godzin przy L70) > 20000

Kryteria udzielenia zamówienia

- ▶ Kosztom związanym z długowiecznością przyznano wagę 55%. Uwzględniono także cenę zakupu (35%), długowieczność (35%) i koszty eksploatacji (30%).
- ▶ Skuteczność świetlna oświetlenia (25%).
- ▶ Jakość oświetlenia (CRI) (20%).

Charakterystyki techniczne określono w trakcie wstępnych rozmów z udziałem przedstawicieli Kolding i szeregu potencjalnych dostawców, które odbyły się w połowie roku 2010 z uwagi na zbliżający się przetarg. Wstępne rezultaty zostały podane przez uczestników projektu UE [SMART SPP](#), w którym partnerem jest Kolding.

► Wyniki

Termin udzielenia odpowiedzi na zaproszenie do składania ofert został ustalony na koniec lutego. Wyniki przetargu zostaną udostępnione na [stronie SMART SPP](#) po zakończeniu procesu.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

Zgodnie ze [stroną EnergyStar](#), oświetlenie LED „może dokonać rewolucji w skuteczności, wyglądzie i jakości oświetlenia”, a według szacunków Ministerstwa Energetyki Stanów Zjednoczonych ze szybkie wprowadzenie oświetlenia LED w USA w ciągu 20 lat mogłoby przyczynić się do zaoszczędzenia około 250 miliardów USD. Jest to równoznaczne z rezygnacją z budowy 40 nowych elektrowni i obniżeniem zapotrzebowania na energię dla celów oświetleniowych o 33% (dane z roku 2007).

Rada Miasta Kolding nie dokonała jeszcze szczegółowych obliczeń korzyści dla środowiska wynikających z zamówienia. Jednak zaproszenie do składania ofert obejmuje projekt pilotażowy wymiany żarówek na diody LED w dwóch budynkach użytku publicznego w Kolding. Zapotrzebowanie na energię zostanie obliczone w oparciu o wyniki projektu pilotażowego.

► Wnioski

Dążenie do spełnienia wymagań zamówienia za pomocą bardziej innowacyjnych rozwiązań okazuje się trudniejsze ze względu na konieczność uzyskania pełnego przeglądu oferty rynkowej, szczególnie w zakresie parametrów produktu. Dzieje się tak pomimo sondowania rynku na etapie poprzedzającym zamówienie.

Podczas przygotowania bieżącego zaproszenia do składania ofert, Rada Miejska Kolding przygotowała wykaz źródeł światła, które zamierza zastąpić diodami LED w ramach realizacji zamówienia. Wykaz ten został sporządzony przez Duńskie Centrum Oświetlenia (*ang. Danish Lighting Centre*), niemniej zapytania ze strony rynku wydają się wskazywać, że wymiana niektórych z obecnie zainstalowanych żarówek w ramach realizacji zamówienia na źródła światła bardziej wydajne z punktu widzenia zapotrzebowania na energię może stwarzać pewne trudności, ponieważ oświetlenie w technologii LED nie zawsze ma lepszą skuteczność świetlną mierzoną w lumenach na wat. Należy to uwzględnić w trakcie oceny ofert, a także wziąć pod uwagę koszty związane z cyklem życia produktu.

Więcej informacji, patrz [Unijne kryteria środowiskowe](#) i Raport wstępny oświetlenia ulicznego i sygnalizacji świetlnej.

Włoskie budynki użyteczności publicznej oszczędzają energię

Usługi zintegrowanego zarządzania energią (Consip – Krajowa Agencja ds. Zamówień Publicznych) WŁOCHY

Sektor energetyczny jest kluczowym w zakresie oddziaływania na środowisko, co odzwierciedlają polityka ZZP i metodologie stosowane przez Consip. Na podstawie analizy popytu na rynku, wykonanej przez Consip w roku 2006, zidentyfikowano potrzebę zazielenienia zamówień publicznych. W analizie tej ustalono, że usługi grzewcze odpowiadają za 38% całkowitego zużycia energii przez administrację publiczną we Włoszech, a koszty te stanowią około 2,4 miliarda euro na skali rocznej, w tym 1,4 miliarda euro to koszty gazu, 0,6 miliarda stanowią koszty oleju opałowego, a 0,4 miliarda – usługi grzewcze.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

Aby osiągnąć oszczędności oraz zachęcić do wprowadzenia innowacji w ramach zamówień publicznych, Consip, centralny zamawiający, wszczął postępowanie celem zawarcia umowy ramowej na „zintegrowane usługi zarządzania energią” (usługi grzewcze, w tym poprawa efektywności energetycznej, zmniejszenie zużycia energii i obniżenie emisji dwutlenku węgla). Przed wszczęciem przetargu przeprowadzono konsultacje rynkowe za pomocą kwestionariuszy online skierowanych do przedsiębiorstw i głównych stowarzyszeń handlowych we Włoszech.

Procedura przetargowa była otwarta – 12 części zamówienia udzielono pięciu różnym dostawcom; umowa ramowa została zawarta na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie (*ang. Most Economically Advantageous Tender – MEAT*) – 70% wagi stanowiła cena, a 30% wagi przyznano jakości.

► Zastosowane kryteria

Aspekty środowiskowe zostały wprowadzone (punktem odniesienia były najlepsze praktyki międzynarodowe) w następujących elementach postępowania przetargowego:

Specyfikacje techniczne

CHARAKTERYSTYKA ENERGETYCZNA

- ▶ Ustalona temperatura (na przykład 20°C) utrzymywana w budynkach (urzędy, szkoły, więzienia, uniwersytety, itp.) przez cały średni okres grzewczy we Włoszech (to znaczy osiem godzin dziennie przez cztery miesiące);
- ▶ Instalacja elektronicznych mierników i stałe monitorowanie temperatury wewnątrz budynków;
- ▶ Monitoring online (przy użyciu mierników) oraz wsparcie online;
- ▶ Ocena optymalnego poziomu zużycia energii ciepłej i elektrycznej;
- ▶ Audyt energetyczny wykonany w każdym budynku.

Kryteria udzielenia zamówienia

- ▶ Sprawozdanie techniczne (dotyczące każdego budynku korzystającego z usług energetycznych), w tym szczegółowe badanie oddziaływania między użytkownikami budynku a systemami energetycznymi;
- ▶ Publikacja oceny oddziaływania na środowisko i/ lub budżetu społecznego i (lub) raportu ws. zrównoważonego rozwoju;
- ▶ Raport ze zdjęciami wykonanymi w podczerwieni dla każdego budynku korzystającego z usług energetycznych.

Oceniono jakość każdego z powyższych raportów w celu określenia najkorzystniejszej oferty dla każdej części zamówienia.

Warunki realizacji zamówienia

Dostawcy zostali zobligowani do zapewnienia minimalnego poziomu redukcji podstawowego zużycia energii dla całego budynku/ systemu ciepłowniczego, przedstawionego w tonach ekwiwalentu olejowego (*ang. Tonnes of Oil Equivalent – TOE*). Dostawców zobowiązano też do przedstawienia dowodów uzyskanych wyników; wiarygodność miała być potwierdzona przez [AEEG](#) (Włoska Agencja Elektryczności i Gazu), która zarządza instalacjami grzewczymi, w tym zdalnym sterowaniem.

► Wyniki

Kryteria udzielenia zamówienia miały na celu zachęcanie dostawców do redukcji pierwotnego zużycia energii i związanej z tym redukcji emisji dwutlenku węgla w całym budynku/ systemie ciepłowniczym poprzez użycie takich środków, jak zastąpienie systemu ogrzewania ciepłej wody, zastosowanie izolacji, odnawialnych źródeł ciepła, itp. Wszyscy zaangażowani dostawcy potrafili się dostosować do wymaganych kryteriów technicznych. Główne efekty procesu przetargowego:

Główne rezultaty zamówienia:

- Udzielone zamówienia miały (w przybliżeniu) wartość 800 milionów euro;
- Zwiększenie konkurencyjności parametrów technicznych zawartych w ofercie;
- Czas trwania umowy – pięć lat.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

Główne czynniki oddziaływania na środowisko są związane z emisją dwutlenku węgla spowodowaną zużyciem energii. W celu zminimalizowania oddziaływania tych czynników, umowa zawierała warunek realizacji zamówienia – nakazujący oszczędność energii w minimalnej ilości (375 TOE). Rzeczywista ilość zaoszczędzonej energii zgodnie z umową ramową (6000 TOE) była wyższa od wymaganego minimum.

Zamówienie spowodowało dwa dodatkowe efekty:

- Skutkiem krótkofalowym było zachęcenie dostawców do zmniejszenia zużycia energii w budynkach.
- Skutkiem długofalowym, wraz z zakończeniem obowiązywania umowy administracja publiczna przejmuje na własność urządzenia zainstalowane przez dostawców (na przykład kotły).

Gdyby cała administracja publiczna we Włoszech stosowała zasady ramowe Consip, łączna wartość oszczędności mogłaby wynieść 100 milionów euro w ciągu roku.

► Wnioski

W celu odnowienia umowy ramowej, uzyskiwane oszczędności energii będą monitorowane zarówno przez Consip, jak i przez administrację publiczną zajmującą budynki, z możliwością zastosowania kar. Najważniejsze oczekiwane zmiany:

- Wynagrodzenie dostawców uwzględnia zarówno fizyczne jak i architektoniczne cechy budynków (na przykład typ okien, izolacje, itp.);
- Zmienny czas trwania umów w celu wydłużenia okres zwrotu dla dostawcy (z pięciu do siedmiu lat);
- Zwiększenie minimalnego poziomu wymaganych redukcji (w jednostkach TOE);
- Zwiększenie zakresu usług oferowanych przez dostawcę (na przykład certyfikacja energii).

Sukces tej koncepcji pomógł władzom publicznym Włoch stać się przykładem dla społeczeństwa i sektora prywatnego w zakresie oszczędzania energii, spełniając jednocześnie wymogi Dyrektywy 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych, oraz zobowiązania związane z zamówieniami publicznymi.

Kontakt: Giorgio Gangemi, Integrated Energy Management Services Framework, Consip,
e-mail: giorgio.gangemi@tesoro.it

Przyjazny dla środowiska biurowy sprzęt komputerowy w Sztokholmie

Rada Okręgu Sztokholm SZWECJA

Rada Okręgu Sztokholm stosuje szczegółową politykę ochrony środowiska już od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku.

Obecnie Rada wdraża piąty zestaw polityki środowiskowej pn. "Environment Step 5" Jej kluczowe obszary to zmiany klimatyczne oraz redukcja lub całkowita eliminacja niebezpiecznych substancji w zakupionych produktach.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

W roku 2010 Rada Okręgu Sztokholm wprowadziła nowe, bardziej restrykcyjne wymagania środowiskowe dotyczące zakupu komputerów. Nowe warunki obejmują niskie zużycie energii, zastosowanie plastiku z recyklingu w nowych produktach oraz eliminację ołowiu, rtęci i środków zmniejszających palność zawierających związki chlorowców w nowych komputerach.

Rada Okręgu posiada około 40 000 komputerów stacjonarnych i przenośnych. Stanie się jedną z pierwszych dużych instytucji szwedzkich, która ma wyświetlacze niezawierające rtęci zarówno w komputerach przenośnych, jak i stacjonarnych.

► Zastosowane kryteria

Przygotowując przetarg, Rada Okręgu Sztokholm wykorzystwała swój własny zestaw kryteriów środowiskowych – [SMIL.2010 set \(Smart Purchasing for the County\)](#) – [Mądre zakupy dla okręgu]. Jest on zgodny z unijnymi kryteriami środowiskowymi dla biurowego sprzętu komputerowego (IT).

Kryteria zrównoważonego rozwoju zostały wprowadzone do wielu etapów procedury przetargowej. Wśród nich:

Specyfikacje techniczne

SPRZĘT IT

- Wszystkie urządzenia muszą spełniać wymogi najnowszej normy [Energy Star](#) dotyczące efektywności energetycznej;
- Komputery bez ołowiu, rtęci, PCV i środków zmniejszających palność zawierających związki chlorowców, zgodnie z [Dyrektywą RoHS, 2002/95/WE](#);
- Komputery muszą mieć o 20% lepsze Typowe zużycie energii [ang. *Typical Electricity Consumption – TEC*] niż zużycie określone w kryteriach Energy Star, a poza tym muszą zawierać co najmniej 10% plastiku z recyklingu.
- Wszystkie monitory muszą być zgodne z aktualnymi kryteriami środowiskowymi i kryteriami użyteczności zgodnie z normami [TCO Development](#) (Wyświetlacze TCO 5), lub równorzędnymi.

Kryteria kwalifikacji

Od oferentów wymagano udowodnienia technicznych zdolności spełnienia wymagań przepisów [SFS 2005:209](#) i [SFS 2008:834](#) o odpowiedzialności producenta za baterie i opakowania.

Kryteria udzielenia zamówienia

Zamówienie udzielono na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie. Koszty obliczono na podstawie Całkowitych kosztów posiadania [ang. *Total Cost of Ownership – TCO*], uwzględniając cenę zakupu i koszty zużytej energii w ciągu trzech lat.

► Wyniki

Spełnienie niektórych konkretnych wymagań okazało się trudniejsze w porównaniu do innych. Na przykład tylko kilku dostawców było w stanie spełnić wymóg zastosowania plastiku z recyklingu w nowych komputerach. Tylko jeden dostawca był w stanie usunąć PCV z okablowania zewnętrznego i wewnętrznego. Wszyscy dostawcy byli w stanie spełnić wymaganie dotyczące dostarczenia na wniosek komputerów stacjonarnych bez kabli w celu zmniejszenia ilości odpadów elektronicznych związanych z zamówieniem. Dostawca, któremu udzielono zamówienia, spełnił wszystkie wymagania. Oprócz uzyskania licznych korzyści dla środowiska, Rada Okręgu Sztokholm zaoszczędzi setki tysięcy euro w ciągu nadchodzących lat dzięki lepszej efektywności energetycznej i niższym kosztom urządzeń.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

Zastosowanie najnowszych kryteriów normy Energy Star 5.0 skutkuje oszczędnością energii w fazie użytkowania w porównaniu ze starszymi modelami o niższej efektywności. Komputery spełniające kryteria TCO 05 lub wyższe minimalizują zużycie energii i ograniczają stosowanie szkodliwych substancji, takich jak ołów, kadm i rtęć.

Rada Okręgu Sztokholm posiada około 40 000 komputerów (około 25% wszystkich komputerów w okręgu), i ustawicznie je wymienia. Do końca roku 2014 Rada Okręgu oczekuje zmniejszenia wpływu swoich komputerów na klimat, także w czasie ich użytkowania, o około 40%, zmniejszenia masy substancji niebezpiecznych o osiem milionów kilogramów i zmniejszenia emisji dwutlenku węgla w Radzie Okręgu o dwa miliony kilogramów.

► Wnioski

Jak wyjaśniono powyżej, spełnienie wszystkich wymagań dotyczących zrównoważonego rozwoju nastąpiło dostawcom trudności. Pokazuje to, że niektórzy dostawcy są nadal nieprzygotowani do spełnienia ambitnych wymagań dotyczących zrównoważania. Niemniej jednak, mimo istnienia pola do poprawy, istnieje również możliwość zwiększenia satysfakcji klienta, ponieważ wielu dostawców było w stanie spełnić większość wymagań. Natomiast zwycięski dostawca spełnił wszystkie wymagania. Ponieważ inni dostawcy są skłonni do podjęcia kroków zmierzających do spełnienia zrównoważonych wymagań określonych w przetargu, Rada Okręgu Sztokholm zastosuje powtórnie tę procedurę.

Więcej informacji: [unijne kryteria środowiskowe](#) i [raport wstępny](#) dla biurowego sprzętu komputerowego.

Kontakt: Johan Böhlin, Menadżer projektu, Rada Okręgu Sztokholm, e-mail: jahan.bohlin@sll.se

Umiejętnie zamówienia wyposażenia laboratoryjnego w Maynooth

Państwowy Uniwersytet Irlandii IRLANDIA

Władze Uniwersytetu Maynooth uważają zrównoważenie za kluczowy czynnik w ramach swojego cyklu zamówień. W roku 2006 władze uniwersytetu z powodzeniem włączyły kryteria zrównoważonego rozwoju do procedury przetargowej na sprzęt biurowy i materiały eksploatacyjne, oferując „zieloną” alternatywę dla szerokiego zakresu biurowych materiałów eksploatacyjnych.

Następnym etapem było włączenie śladu węglowego do cyklu zamówień zamiast koncentrowania się wyłącznie na towarach. Przy zróżnicowanym portfelu produktów i usług, dokonano agregacji ofert, wyposażania i dostaw stanowiących potencjalne źródło redukcji śladu węglowego Uniwersytetu, zapewniając jednocześnie najlepszy stosunek ceny do jakości.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

Po dokonaniu oceny istniejących umów ramowych oraz konsultacjach z zainteresowanymi stronami, władze uniwersytetu doszły do wniosku, że zamówienie na wyposażenie laboratoryjne można skonsolidować. Istniejący stan charakteryzował się dużą liczbą transakcji o małej wartości oraz wielokrotnymi dostawami odbywającymi się w różnych dniach.

Użytkownicy zazwyczaj zgłaszali zapotrzebowanie a dostawa, następowała następnego dnia wraz z dołączoną fakturą bezpośrednio powiązaną z danym zamówieniem. Wyzwanie polegało na opracowaniu specyfikacji obejmującej wymagania operacyjne laboratoriów i placówek badawczych, zapewniającej jednocześnie zgodność z przepisami w zakresie bezpieczeństwa oraz jakości. Priorytetem pozostał wymóg dobrej jakości produktów za rozsądną cenę, dostarczanych we właściwym miejscu.

► Zastosowane kryteria

Jako element strategii agregacji, wszczęto jedno postępowanie przetargowe podzielone na wiele części obejmujących laboratoryjne materiały eksploatacyjne, chemikalia, odczynniki molekularne i zaopatrzenie dla laboratoriów. Specyfikacja techniczna obejmowała najważniejsze czynniki środowiskowe związane z zamawianiem, dostawą i procesem fakturowania.

Specyfikacje techniczne

WYPOSAŻENIE LABORATORYJNE

- ▶ Oferenci muszą udostępnić wszystkie katalogi w Internecie w celu ułatwienia dokonywania zakupów online. Katalogi te muszą otrzymać formę uwzględniającą uzgodnione z uniwersytetem podstawowe koszty, zniżki i rabaty.
- ▶ Ceny podane w ofercie muszą zawierać koszt dostaw realizowanych co najmniej raz na tydzień. Oferenci powinni określić wszelkie koszty związane z jakimikolwiek dodatkowymi dostawami – koszty powinny dotyczyć pojedynczej dostawy, a nie pojedynczego zamówienia. Dostawa musi być zrealizowana do danej części jednostki gospodarczej, pomieszczenia i budynku określonego w formularzu zamówienia. Dokładne harmonogramy dostaw zostaną uzgodnione z kandydatem (kandydatami), którzy wygrają przetarg.
- ▶ Kandydaci zobowiązują się do usunięcia wszystkich wykorzystanych beczek, pojemników, palet i opakowań związanych ze swoimi produktami w każdym punkcie dostaw.
- ▶ Kandydaci muszą przedłożyć każdemu wydziałowi lub szkole zbiorczą fakturę w każdym miesiącu. Faktury muszą i uwzględniać odpowiedzialną jednostkę gospodarczą i numer zamówienia dla każdej pozycji na fakturze.
- ▶ Kandydaci są proszeni o zgłaszanie dodatkowych propozycji, które pomogą uniwersytetowi zmniejszyć ślad węglowy, albo w związku ze sposobem użytkowania produktu, lub też usprawnieniem procesu.

► Wyniki

Ocena otrzymanych ofert wykazała natychmiastową obniżkę kosztów w wyniku konsolidacji dostaw i faktur. Pomysł zredukowania dokumentacji zamówień i faktur zaowocował znacznymi oszczędnościami. Liczba dostaw zmniejszyła się – z 20 dziennie do mniej niż 40 tygodniowo . Wynikające stąd zmniejszenie natężenia ruchu na terenie kampusu i w budynkach zostało pozytywnie odnotowane zarówno przez pracowników, jak i studentów.

Redukcja ogólnej liczby zamówień, dostaw i faktur była znaczna, pomimo wzrostu ogólnej ilości wyposażenia używanego przez pracowników uniwersytetu i studentów . Roczne zamówienia obniżyły się z 6000 do 1500, liczba dostaw zmniejszyła się z 2700 do 540, a liczba faktur spadła z 7500 do 2250 (patrz tabela poniżej). Wszyscy dostawcy uczestniczą także w systemie recyklingu opakowań i wyrobów szklanych.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

Trudno jest dokładnie ocenić wpływ zmniejszenia liczby dostaw na emisję dwutlenku węgla i innych zanieczyszczeń, jednakże znaczny spadek liczby zrealizowanych dostaw i faktur widać w poniższej tabeli, która porównuje sytuację sprzed i po przetargu.

	Zapotrzebowania		Zamówienia		Faktury		Dostawy	
	Tygodniowo	Rocznie	Tygodniowo	Rocznie	Tygodniowo	Rocznie	Tygodniowo	Rocznie
2008/2009	200	6000	200	6000	250	7500	90	2700
2009/2010	300	9000	50	1500	75	2250	18	540

► Wnioski

Wcześniejsze konsultacje z zainteresowanymi stronami ułatwiły płynne wprowadzenie bardziej efektywnych i mniej szkodliwych metod. Kupujący chętnie przeszli na system, w którym zamówienia były składane za pośrednictwem jednego punktu dwa razy w tygodniu. Dostawcy chętnie współpracowali i wspierali pomysł dostarczania miesięcznej zbiorczej faktury dla jednostki gospodarczej zamiast wystawiania faktury dla każdego zamówienia.

Uniwersytet zamierza rozszerzyć tą metodę na inne kategorie produktów (materiały eksploatacyjne dla dozorców i cateringu) na etapie kolejnego zamówienia.

Czyste ulice w Barcelonie

Rada Miasta Barcelony HISZPANIA

Władze Barcelony podpisały Kartę Aalborg w roku 1994 i wdrażają od roku 2001 zrównoważone zamówienia publiczne. Wraz z transportem miejskim, gospodarka odpadami została zidentyfikowana jako obszar szczególnie ważny dla miasta. Redukcja emisji i efektywne wykorzystywanie zasobów oraz zapewnienie wysokiego standardu czystości ulic miejskich to kluczowe cele procesu. Od usługodawców oczekuje się wykazania zaangażowania w zakresie realizacji tych celów oraz stosowania najlepszej dostępnej technologii, a także stałej innowacji.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

W roku 2009 Rada Miasta Barcelony realizowała nowe zamówienie na sprzątanie ulic i zbieranie odpadów. Procedura przetargowa uwzględniła szereg wymagań mających na celu podwyższenie jakości i zrównoważonego charakteru usług. W ramach zamówienia wprowadzono częstsze zbieranie śmieci, pojazdy przyjazne środowisku, selektywna zbiórka odpadów organicznych i pojemniki do recyklingu, dostępne dla wszystkich użytkowników. Wartość zamówienia – około 250 milionów euro w ciągu roku. Umowa jest ważna do 2017 r.

► Zastosowane kryteria

Zamówienie zostało podzielone na cztery części w celu ułatwienia uczestnictwa w przetargu małym i średnim przedsiębiorstwom. Każda część odpowiada obszarowi geograficznemu miasta. Procedurę przeprowadzono w trybie przetargu nieograniczonego.

Specyfikacje techniczne

WYKORZYSTYWANE POJAZDY

► Wykorzystywane pojazdy muszą spełniać wymagania normy EURO 5 lub równoważnej, z wyjątkiem pojazdów specjalistycznych, które muszą być zgodne z najbardziej rygorystyczną normą EURO dla tej kategorii pojazdów.

► Pojazdy napędzane paliwami nie zanieczyszczającymi środowiska i (lub) paliwami odnawialnymi, takimi jak biopaliwa (bioetanol B-85, biodiesel lub biogaz), pojazdy z napędem elektrycznym lub hybrydowym powinny być włączone w zakres ofert przetargowych.

► Pojazdy muszą spełniać wymogi Dyrektywy 2000/14/WE w sprawie emisji hałasu.

ZUŻYCIE WODY

► Musi być wdrożony system racjonalizujący zużycie wody przez maszyny czyszczące, a także urządzenia do czyszczenia zwłaszcza pod ciśnieniem. Woda do czyszczenia musi pochodzić z alternatywnych źródeł i nie może być to woda pitna.

RECYKLING ODPADÓW

► Należy stosować plan gospodarki odpadami w odniesieniu do odpadów z pojazdów i maszyn czyszczących (olej, układy pneumatyczne, itp.), oraz do odpadów generowanych przez różne instalacje.

ZUŻYCIE ENERGII

► Wykonawca jest zobowiązany do wdrożenia działań mających na celu zmniejszenie zużycia energii podczas trwania umowy, na przykład przy oświetleniu i ogrzewaniu instalacji, oraz do wykorzystywania czystej energii, na przykład pochodzącej z paneli słonecznych.

INNE WARUNKI

► Wszelkie inne produkty wykorzystywane do realizacji zamówienia (na przykład – kombinezony, papier i drewno), powinny spełniać zielone kryteria Rady Miasta Barcelony ujęte w „+Sustaibakle City Council Programme” (Zrównoważonym Programie Rady Miasta).

Kryteria udzielania zamówienia

15 z ogólnej liczby 100 punktów przewidziano dla aspektów zrównoważonych w ramach zamówienia. Z tej liczby 5 punktów przeznaczono dla pojazdów oferujących mniejsze emisje niż wartości wskazane w specyfikacjach technicznych.

Warunki realizacji zamówienia

Wykonawca przeprowadzi szkolenie z zakresu świadomości środowiskowej dla całego personelu zaangażowanego w świadczenie usług. Wykonawca przedstawi szczegółowy plan szkolenia wyjaśniający wszystkie tematy i określający liczbę godzin przeznaczonych na szkolenie, które ma być nastawione na ustawiczne doskonalenie.

► Wyniki

Pięć firm złożyło oferty i każdą część zamówienia udzielono innemu wykonawcy. W ramach umowy, we wszystkich obszarach zwiększono częstotliwość czyszczenia ulic z pięciu do sześciu razy na tydzień. Dla każdego obszaru wyznaczono specjalne grupy do reagowania na wypadki lub specjalne wydarzenia, wymagające bardziej intensywnego czyszczenia. To spowodowało dostrzegalną poprawę stanu czystości ulic Barcelony. Pojemniki do recyklingu są obecnie bardziej dostępne dla wszystkich użytkowników dzięki niższej wysokości i zastosowaniu pedałów do otwierania. Cztery zaangażowane firmy zatrudniają 4601 osób, a udzielenie nowego zamówienia doprowadziło bezpośrednio do stworzenia 283 nowych miejsc pracy.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

- ▷ Emisja hałasu i zanieczyszczeń z pojazdów znacznie spadła, 35% floty pojazdów wykorzystuje biodiesel, 35% jest zasilanych gazem, a 30% to pojazdy elektryczne lub hybrydowe.
- ▷ Ponad 90% wody używanej do świadczenia usługi to wody gruntowe, zwiększono wykorzystanie takiej wody do 100% w czasie realizacji zamówienia.
- ▷ Liczba punktów recyklingowych dostępnych w mieście zwiększyła się o 37% podczas realizacji zamówienia, a zbiórka odpadów organicznych obejmuje wszystkie obszary miasta.
- ▷ Zwiększenie recyklingu i zbiórki odpadów organicznych umożliwiło zmniejszenie liczby zwykłych pojemników na śmieci. Celem na rok 2012 jest zbiórka 55% odpadów organicznych wytwarzanych w mieście – to wzrost w porównaniu z 43% odpadów zebranych w roku 2010.

► Wnioski

Rada Miasta realizuje kampanie informacyjne w całym mieście, w celu edukacji obywateli w zakresie prawidłowej utylizacji odpadów z naciskiem na segregację odpadów organicznych. W pierwszym roku realizacji zamówienia, niemal połowa gospodarstw domowych w Barcelonie otrzymała materiały informacyjne. Edukacja i współpraca ze strony obywateli ma istotne znaczenie dla jakości usług. Ze względu na zakaz palenia w pomieszczeniach potrzeba więcej popielniczek, aby zapobiec rzucaniu niedopałków na ulicę, a obecnie popielniczki są zintegrowane z pojemnikami na śmieci.

Kontakt: Mar Campanero i Sala, Urząd Miasta Barcelony, e-mail: mcampanero@bcn.cat.

Scentralizowane zamówienia na dostawy bardziej zielonych materiałów biurowych

Generalny Dyrektoriat do spraw Zamówień Publicznych i Zaopatrzenia WĘGRY

Generalny Dyrektoriat do spraw Zamówień Publicznych i Zaopatrzenia prowadzi scentralizowane procedury przetargowe na szczeblu krajowym dla określonych produktów i instytucji zamawiających (np. ministerstw). Dyrektoriat był w stanie wypracować oszczędności dzięki zawarciu umów ramowych o dużej wartości obejmujących okresy od jednego do czterech lat.

Okolo 1000 instytucji publicznych różnego szczebla na Węgrzech dokonuje zakupów za pośrednictwem Dyrektoriatu, co w niektórych przypadkach jest obowiązkowe. Włączenie zielonych kryteriów do umów ramowych to szansa na zmniejszenie wpływu zamówień publicznych na Węgrzech na środowisko.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

Dyrektoriat stosuje kryteria ZPP w zamówieniach publicznych od kilku lat. Zielone kryteria stosuje się do określenia przedmiotu zamówienia i specyfikacji technicznych, kryteriów kwalifikacji i udzielania zamówienia, oraz do określenia warunków realizacji zamówienia. Dyrektoriat informuje instytucje publiczne o produktach i ich zaletach na swojej [stronie internetowej](#), podkreślając ich aspekty środowiskowe.

W latach 2010-2011 przeprowadzono 12 scentralizowanych procedur przetargowych, w których zastosowano kryteria ZPP. Ogólna wartość tych zamówień, dotyczących technologii informatycznych, wyposażenia biur, wyrobów papierowych, pojazdów i paliwa osiągnęła wartość 87,6 miliarda forintów (286,8 milionów euro).

► Zastosowane kryteria

Jedna z umów ramowych, w których zastosowano kryteria ZPP dotyczyła papieru i wyposażenia biurowego. W przypadku zamówienia na dostawę papieru, należało przedstawić przynajmniej jeden zielony produkt. W przypadku innych produktów, dostawcy mieli opcję przedstawienia zielonego produktu, który następnie podlegał ocenie w celu włączenia go do umowy ramowej.

Specyfikacje techniczne

PAPIER

► Oferent musi przedłożyć ofertę na dostawę papieru biurowego, kopert i segregatorów tekturowych wykonanych z papieru wyprodukowanego w 100 % z włókien wtórnych.

► Muszą być spełnione środowiskowe kryteria dla unijnego oznakowania ekologicznego Ecolabel lub innych oznakowań ekologicznych typu I, odnoszących się bezpośrednio do procesu produkcyjnego (a nie do praktyk zarządzania fabryką). Dotyczy to wymogu aby papier był wyprodukowany bez użycia chloru pierwiastkowego (ECF), lub bez użycia związków chloru (TCF).

Weryfikacja

Wszystkie produkty opatrzone unijnym oznakowaniem `Ecolabel zostaną uznane za zgodne z wymogami. Inne oznakowania ekologiczne typu I będą również akceptowane, tak jak wszelkie inne odpowiednie dowody, takie jak dokumentacja techniczna producenta lub raport z testów sporządzony przez uznaną instytucję.

► Wyniki

Szacunkowa wartość umowy ramowej na dostawę sprzętu biurowego wynosi 4,4 miliardy forintów (14,5 miliona euro) w ciągu 18 miesięcy. Umowa ramowa zaczęła obowiązywać od 31 stycznia 2011 roku, i od tego czasu władze publiczne zakupiły produkty o wartości 980 milionów forintów (3,2 miliona euro). Prawie 16% tych wydatków przeznaczono na zielone produkty. Włączenie zielonych produktów nie wpłynęło bezpośrednio na samą procedurę ani też nie zwiększyło obciążenia administracyjnego. Nie wpłynęło też na zmniejszenie konkurencji, ponieważ obecnie na rynku dostępnych jest wiele zielonych produktów.

Stawiając wymagania, Dyrektoriat uwzględnił dostępność rynkową produktów, aby umożliwić oferentom ich uwzględnienie w ofertach. Oprócz papieru, dostawcy przedstawili propozycje zielonych rozwiązań dla szeregu produktów, takich jak długopisy, karteczki samoprzylepne i kleje. Są one obecnie uwzględnione w umowach ramowych i mogą być zamawiane przez instytucje publiczne.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

Produkcja papieru na bazie włókien pierwotnych ma wpływ na kurczenie się obszarów zalesionych w skali globalnej oraz związane z nim zmniejszenie bioróżnorodności, ponieważ nie wszystkie lasy są zarządzane zgodnie z prawem i w sposób zrównoważony. Zakup papieru pochodzącego w 100% z recyklingu uwzględnia te czynniki przez zmniejszenie wymaganej ilości pierwotnej pulpy. Ponadto w przypadku używania włókien z recyklingu znacznie maleje ilość wody i energii wymaganych do procesu produkcji.

Związki chloru używane w procesie bielenia papieru mogą reagować z substancjami organicznymi zawartymi w wodzie, tworząc związki, które mogą być toksyczne i trudno podlegające degradacji w środowisku wodnym. W celu uniknięcia tworzenia się takich związków, proces bielenia może przebiegać całkowicie bez użycia związków chloru (TCF) lub chloru pierwiastkowego (ECF).

► Wnioski

Celem scentralizowanych zakupów jest ustanowienie przykładu dla całej administracji publicznej oraz innych zainteresowanych stron działających na rynku. Jeżeli inne instytucje zamawiające również zakupiłyby zielone produkty, proporcja produktów przyjaznych dla środowiska i popyt na takie produkty wzrosłaby. Pozwoliłoby to przestawić zdolność produkcyjną i łańcuchy dostaw w kierunku odnawialnych i pochodzących z recyklingu materiałów.

Dyrektoriat stale monitoruje sposób realizacji umowy ramowej i opracowuje kryteria na podstawie zebranych doświadczeń. Obejmuje to obserwację proporcji zielonych produktów w ogólnej ilości zakupów w celu wyznaczenia wyższych celów dla następnej procedury przetargowej. Liczba i wartość zielonych produktów i usług zakupionych w ramach scentralizowanego systemu zamówień publicznych systematycznie rośnie. Dyrektoriat analizuje również działania innych instytucji zamawiających w Unii Europejskiej w celu znalezienia efektywnych metod dla ZZP i zastosowania najlepszych praktyk.

Kontakt: Enikő Konya, Generalny Dyrektoriat ds. Zamówień Publicznych i Dostaw,
e-mail: eniko.konya@kef.gov.hu

Zrównoważone mundury francuskiej marynarki wojennej

Ministerstwo Obrony FRANCJA

W 2010 r. została wszczęta pilotażowa procedura przetargowa, w której uwzględniono zrównoważone aspekty zarówno w specyfikacjach technicznych jak i kryteriach udzielenia zamówienia. Waga przyznana aspektom zrównoważonym, wynosząca 20%, była najwyższą jaką francuska instytucja publiczna zastosowała w zamówieniu na odzież.

Wyniki tego pilotażowego zamówienia pokazały, że możliwe jest uwzględnienie kompleksowych środowiskowych i społecznych warunków w zamówieniach tego rodzaju. Dalsza praca z dostawcami, innymi instytucjami zamawiającymi, oraz z audytorami zewnętrznymi może przyczynić się do promocji tego podejścia.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

Ministerstwo Obrony dokonuje zakupów szerokiego asortymentu wyposażenia i dostaw dla marynarki wojennej, sił lądowych i lotnictwa. Ministerstwo jest odpowiedzialne za dostarczenie odzieży dla 240 000 osób, a roczne wydatki z tego tytułu sięgają kwoty 170 milionów euro.

Jako czołowy nabywca w sektorze odzieżowym, Ministerstwo dostrzegło szansę promocji swoich celów w dziedzinie zrównoważonego rozwoju poprzez wprowadzanie kryteriów przetargowych uwzględniających oddziaływanie środowiskowe i społeczne na całej linii produkcyjnej odzieży. Na podstawie wstępnych wyników, Ministerstwo przygotowuje nowy przetarg, który ma być jeszcze bardziej ambitny pod względem zakresu stosowanych kryteriów zrównoważonego rozwoju.

► Zastosowane kryteria

W Dzienniku Urzędowym w kwietniu 2010 roku opublikowano ogłoszenie dotyczące zawarcia umowy ramowej. Umowa ramowa została podzielona na dwie części i dotyczyła dostaw od 36 000 do 150 000 bawełnianych swetrów na przestrzeni trzech lat.

Specyfikacje techniczne

WYROBY WŁÓKIENNICZE

Partia 1: Dostawa standardowych niebieskich swetrów bawełnianych

Toksyczność: w procesie produkcji nie wolno używać substancji niebezpiecznych, nie mogą być one obecne również w produkcie końcowym w ilościach przekraczających poniższe wartości progowe:

- ▷ Aminy aromatyczne w barwnikach azowych < 30 ppm
- ▷ Barwniki azowe < 1000 ppm
- ▷ Kadm (w materiale polimerowym) < 100 ppm
- ▷ Formaldehyd (numer CAS: 50-00-0) < 75 ppm
- ▷ Skala pH: 4,5 < pH < 7,5

Partia 2: Dostawa niebieskich bawełnianych swetrów wyprodukowanych metodami ekologicznymi

- ▷ Bawełna musi być wyprodukowana metodami ekologicznymi zgodnie z [Rozporządzeniem Rady \(WE\) nr 834/2007 z dnia 28.06.2007 r.](#)
- ▷ Toksyczność: substancje niebezpieczne nie mogą być stosowane w procesie produkcji ani obecne w produkcie końcowym (podobnie jak w części 1).
- ▷ Skala pH: 4,5 < pH < 7,5

Weryfikacja

Oznakowanie [Oeko-Tex](#) będzie akceptowane jako dowód zgodności z wymaganiami dotyczącymi substancji niebezpiecznych, podobnie jak wyniki testów przeprowadzonych przez uznane laboratoria, lub inne, równoważne dowody zgodności. W przypadku części 2, unijne oznakowanie ekologiczne [Ecolabel](#) będzie akceptowane, podobnie jak inne równoważne dowody zgodności.

Kryteria udzielania zamówienia

- ▷ Jakość techniczna – 45%
- ▷ Cena – 35%
- ▷ Rozwój zrównoważony – 20%

Kryterium zrównoważonego rozwoju zostało podzielone na dwa podkryteria odnoszące się do i) kontroli substancji użytych w procesie produkcji, oraz ii) zarządzania ochroną środowiska w całym łańcuchu dostaw zakupionych produktów. Oferentów oceniano na podstawie dostarczonych dowodów w zakresie działań w ramach tych podkryteriów.

Kryteria udzielenia zamówienia

Wykonawca i jego podwykonawcy muszą przestrzegać ośmiu podstawowych konwencji [Międzynarodowej Organizacji Pracy](#). W ciągu czterech miesięcy od udzielenia zamówienia i przy każdym odnowieniu, wykonawca musi przedstawić raport określający szczegółowo, w jaki sposób spełniono 11 kryteriów opartych na społecznych wymaganiach [standardu SA 8000](#). Lista kontrolna tych wymagań stanowi załącznik do umowy. Brak zgodności z tymi warunkami spowoduje naliczenie kar i (lub) rozwiązanie umowy.

► Wyniki

W poprzednich procedurach przetargowych przyznano wagę 60% jakości technicznej, a 40% – cenie. Ze względu na jednorodność parametrów jakościowych w ofertach oznaczało to w praktyce, iż cena była decydującym czynnikiem. Wprowadzenie wagi 20% rozwoju dla aspektów zrównoważonych zmieniło podstawy konkurencji między dostawcami. 28 dostawców wniosowało o dokumenty przetargowe, a dwie złożone zostały po dwie oferty dla każdej z części.

W kategoriach cenowych, koszt bawełny konwencjonalnej (część 1) był o 2% niższy w porównaniu z poprzednimi przetargami, natomiast koszt bawełny organicznej był o 22% wyższy w porównaniu z bawełną konwencjonalną. Celem sprawdzenia zgodności z warunkami realizacji zamówienia, Ministerstwo bazuje na usługach firm specjalizujących się w audytach społecznych.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

Najważniejsze czynniki oddziaływania na środowisko, uwzględnione w tym przetargu, to stosowanie toksycznych i niebezpiecznych substancji w procesie produkcji wyrobów włókienniczych. Produkcja nieorganicznej bawełny opiera się na intensywnych procesach rolniczych z użyciem pestycydów i nawozów mineralnych, wpływających na jakość gleby i wody oraz bioróżnorodność i emisję gazów cieplarnianych (GHG). Nieodpowiednie użycie pewnych substancji w procesie przetwarzania włókien i w końcowych produktach (substancje takie jak barwniki i środki zmniejszające palność) może doprowadzić do degradacji jakości powietrza, wody i gleby. Te substancje, w postaci osadu na wyrobach włókienniczych, mogą mieć również negatywny wpływ na higienę pracy użytkowników.

► Wnioski

Francuski kodeks zamówień publicznych z roku 2006 wzywa do włączenia zasad zrównoważonego rozwoju do zamówień publicznych. Zakup odzieży był jednym z priorytetowych obszarów w roku 2009 mającym na celu uwzględnienie aspektów środowiskowych, społecznych i identyfikowalności. Pilotaż wykazał możliwość uwzględnienia tych czynników, jednakże w przyszłości należy poświęcić większą uwagę niektórym elementom, w szczególności:

- Doprecyzowane zostaną oczekiwania dotyczące zmniejszenia ilości odpadów w procesie wykończenia;
- Określone zostaną maksymalne poziomy toksyczności, z uwzględnieniem odpowiedniego czasu i jednostek miary;
- Wymagane będzie przedstawienie dowodów dot. procesu utylizacji odpadów niebezpiecznych
- W przypadku odzieży barwionej metodą sitodrukową, należy ustanowić wymóg zerowej ilości kadmu;
- Możliwość identyfikacji pochodzenia surowców na każdym etapie procesu produkcyjnego – należy uwzględnić każdy zakład produkcyjny.

Przeprowadzono sondaż wśród dostawców, którzy wnioskowali o dokumenty przetargowe, lecz nie złożyli ofert, który wykazał, że stosunkowo niska cena bawełny w niektórych przypadkach nie przynosiła korzyści inwestycjom w zrównoważony łańcuch dostaw. Jednakże można mieć nadzieję, że ciągła praktyka w przyznawaniu dużej wagi kwestiom zrównoważonego rozwoju w ocenie ofert zachęci większą liczbę dostawców do takich inwestycji.

Kontakt: Oliver de Miras, Ministerstwo Obrony Narodowej Francji,
e-mail: oliver.de-miras@defense.gouv.fr

Zielona energia elektryczna i zielone pojazdy

Krajowa Agencja do spraw Zamówień Publicznych SŁOWENIA

Krajowy Plan Działań Słowenii na rzecz ZZP obejmuje lata 2009 - 2012. Ustanawia on cel dla instytucji centralnych, polegający na włączeniu kryteriów ZZP do 50% wszystkich zamówień publicznych w ośmiu grupach produktowych do roku 2012. W przypadku energii elektrycznej celem jest uzyskanie 100% zielonych zamówień, uwzględniając dostępność energii wodnej i energii pozyskiwanej z biomasy (drewno). Ta strategia obejmuje także szkolenie w zakresie ZZP, projekty pilotażowe i pomoc udzielaną instytucjom publicznym w uzyskaniu zewnętrznej w uzyskaniu systemów zarządzania środowiskowego certyfikowanych przez podmiot trzeci.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

Krajowa Agencja Zamówień Publicznych została utworzona w Słowenii w 2010 r. i rozpoczęła działalność w styczniu 2011 r. Jest odpowiedzialna za przeprowadzanie wspólnych zamówień dla instytucji publicznych Słowenii obejmujących szereg grup wyrobów i usług. W ramach swoich uprawnień Agencja włącza kryteria ZZP do zamówień na energię elektryczną, papier, biurowy sprzęt komputerowy oraz pojazdy.

Łączy się to z działaniami Ministerstwa Administracji Publicznej zmierzającymi do wprowadzenia ZZP do centralnych zamówień w Słowenii. Obecnie Agencja prowadzi zamówienia na rzecz około 130 instytucji sektora publicznego.

► Zastosowane kryteria

DOSTAWA ENERGII ELEKTRYCZNEJ

Specyfikacje techniczne: Co najmniej 30% dostarczonej energii elektrycznej musi pochodzić z odnawialnych źródeł energii lub z wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej (określanych mianem zielonej energii).

Kryteria udzielenia zamówienia: oferta najkorzystniejsza ekonomicznie pod względem:

- ▷ Cena: 96,1 punktów
- ▷ Procentowa ilość zielonej energii elektrycznej oferowana ponad minimum: 3,9 punktów (każdy dodatkowy procent zielonej energii elektrycznej powyżej minimalnego progu 30% odpowiada 0,15 punktu)

Weryfikacja/Warunki realizacji zamówienia: W celu dokonania oceny zgodności ze specyfikacjami i kryteriami udzielenia zamówienia w odniesieniu do dostaw zielonej energii, wymagana jest deklaracja dostawcy. Świadczenia pochodzenia będą wymagane po 12 miesiącach od rozpoczęcia zamówienia celem ustalenia procentowego udziału dostarczonej zielonej energii.

Specyfikacje techniczne (dla wszystkich rodzajów z wyłączeniem furgonów towarowych): Pojazdy FAIL muszą spełniać standardy emisji EURO 5 lub równoważne. Maksymalne poziomy emisji dwutlenku węgla wynosi od 115 g/km dla małych samochodów, do 180 g/km dla minibusów.

Kryteria udzielenia zamówienia: oferta najkorzystniejsza ekonomicznie pod względem:

- ▷ Koszty eksploatacyjne w cyklu życia*: 81 punktów
- ▷ Sieć serwisowa: 5 punktów
- ▷ Wyposażenie z zakresu bezpieczeństwa i ochrony środowiska: 4 punkty
- ▷ Sygnalizator zmiany biegów: 1 punkt
- ▷ Okres gwarancji: 4 punkty
- ▷ Czas dostawy: 3 punkty
- ▷ System monitorowania ciśnienia w oponach: 2 punkty

* Koszty eksploatacyjne w cyklu życia są obliczane przy zastosowaniu następującego wzoru:

$[Oczekiwany\ przebieg\ pojazdu\ w\ całym\ cyklu\ użytkowania\ (= 200\ 000\ km)] \times [(Energia\ potrzebna\ na\ 1\ km\ w\ MJ \times\ cena\ energii\ na\ MJ) + (emisja\ CO_2\ kg/km \times 0,03\ EUR/kg) + (emisja\ NO_2 \times 0,001\ EUR/g) + (częstki\ stałe\ g/km \times 0,087\ g/km)]$

Wartość energetyczna paliw silnikowych, zgodnie z Dyrektywą w sprawie ekologicznie czystych pojazdów(2009/33/WE) została ustalona na poziomie 36 MJ dla oleju napędowego i 32 MJ dla benzyny.

► Wyniki

Dostawa energii elektrycznej:

Przetarg przeprowadzono w imieniu ponad 120 instytucji publicznych. Przewidywane roczne zużycie energii elektrycznej wyniosło ok. 35 500 000 kWh. Wszystkich pięciu uczestników przetargu oferowało co najmniej wymagany procent „zielonej energii”, dwóch z nich oferowało 60% „zielonej energii”, a jeden z tych nich uzyskał zamówienie.

Dostawa pojazdów:

Stosowanie z jednej strony kosztów eksploatacyjnych w cyklu życia (LCC) jako część kryteriów udzielenia zamówienia, a z drugiej strony ustalenie wymogów dot. maksymalnego poziomu emisji CO₂ spowodowało, że wykonawcy złożyli oferty obejmujące pojazdy charakteryzujące się mniejszą emisją CO₂. Efekt uwzględnienia emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń jest dostrzegalny przy porównaniu emisji pojazdów objętych zamówieniem w roku poprzedzającym. Zmniejszenie emisji wahało się od 3 g/km do 45 g/km na pojazd, w zależności od części.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

Wytwarzanie energii elektrycznej z paliw kopalnych wiąże się z wysoką emisją CO₂. Dlatego też wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze energetycznym jest jednym z najskuteczniejszych środków realizacji celów ochrony klimatu, oprócz obniżenia poziomów zużycia energii elektrycznej. [Kogeneracja](#) (skojarzona gospodarka energetyczna) może być również bardziej korzystnym dla środowiska sposobem dostarczania energii elektrycznej, szczególnie w przypadku gdy stosowane są kryteria sprawności wytwarzania. [Dyrektywa 2004/8/WE](#) i [Decyzja 2007/74/WE](#) zapewniają wspólne ramy dla oceny wydajności kogeneracji.

Pojazdy transportu drogowego odpowiadają za 26% całkowitego zużycia energii w Unii Europejskiej oraz za 24% emisji dwutlenku węgla. Obszary miejskie są szczególnie narażone na wynikające stąd miejscowe zanieczyszczenie powietrza i emisję hałasu. Konieczny jest dalszy rozwój i wdrażanie nowych i bardziej przyjaznych środowisku technologii dla pojazdów publicznych, które przyczyniają się do rozwiązania tych problemów. Dyrektywa w sprawie ekologicznie czystych pojazdów dostarcza wspólną metodologię uwzględnienia emisji gazów cieplarnianych i zużycia energii przy zamówieniach na pojazdy transportu drogowego. Więcej informacji można znaleźć na stronach internetowych [DG Mobilność i Transport](#) oraz portalu „[Clean Vehicle](#)”.

► Wnioski

Przy zarządzaniu zamówieniami konieczne jest wspieranie konkurencyjności między wykonawcami w celu uzyskania korzystnych wyników środowiskowych i ekonomicznych. Należy nadać dużą wagę badaniom rynkowym i zagwarantowaniu, że instytucja zamawiająca dysponuje aktualnymi informacjami w celu ustanowienia i osiągnięcia odpowiednich poziomów.

W dniu 8 grudnia 2011 roku, Rząd Republiki Słowenii przyjął [Zarządzenie w sprawie Zielonych Zamówień Publicznych](#), które pomoże wszystkim instytucjom zamawiającym przy rozpoczęciu procedur przetargowych. Zarządzenie przewiduje w odniesieniu do 11 grup wyrobów i usług obowiązek uwzględnienia przez nabywców publicznych podstawowych i dodatkowych wymagań środowiskowych, jak również kryteriów udzielenia zamówienia. Wskazuje szereg oświadczeń i deklaracji, które mogą służyć jako dowody spełnienia tych wymagań.

Kontakt: Matjaž Uhan, Agencja Zamówień Publicznych Słowenii, e-mail: Matjaz.Uhan@ajn.si

Zrównoważone posiłki szkolne

Rada East Ayrshire SZKOCJA

Inicjatywa *Głodni Sukcesu* ma na celu promocję zdrowego odżywiania w szkockich szkołach poprzez lepsze standardy żywieniowe i bardziej zintegrowane podejście do posiłków szkolnych stanowiących część procesu nauczania. Rada East Ayrshire była jedną z pierwszych władz w Wielkiej Brytanii, która zmieniła swoje działania w ramach zamówień publicznych uwzględniając wytyczne dot. zrównoważonej żywności, wydane przez Soil Association.

Koncentruje się na zmniejszeniu udziału przetworzonej żywności, rolnictwie ekologicznym przy wykorzystaniu świeżych składników i wprowadzeniu standardów żywieniowych oraz programów edukacyjnych dla dzieci w wielu szkolnym. Rada podjęła także kroki w celu zazielenienia również innych zamówień jak zostało to określone w jej strategii zamówień.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

Radzie East Ayrshire podlegają 44 szkoły podstawowe i dziewięć szkół średnich, wydających rocznie 1 300 000 posiłków. W 2008 r. ogłoszono przetarg na dostawy żywności i napojów do 30 szkół na okres do trzech lat. Celem była zmiana jadłospisów zmierzająca do zmniejszenia wykorzystania żywności przetworzonej i zapewnienia dobrych standardów żywieniowych. Jednocześnie, redukcja ilości opakowań i przejście na produkty ekologiczne miały na celu zmniejszenie oddziaływania szkolnych posiłków na środowisko.

► Zastosowane kryteria

Zastosowano tryb przetargu ograniczonego, zamówienie podzielono na dziewięć części, obejmujących dostawy mięsa, drobiu, ryb, owoców, warzyw, mleka, jajek, sera, oraz produktów suszonych/ butelkowanych.

DOSTAWA ŚWIEŻEJ / ORGANICZNEJ ŻYWNOCI

Specyfikacje techniczne: Od oferentów wymaga się przedłożenia oświadczeń opisujących szczegółowo ich podejście do wszystkich aspektów dostawy, w tym:

- ▶ Oznakowanie żywności ekologicznej;
- ▶ Zgodność z normami w zakresie dobrostanu zwierząt (w stosownych przypadkach);
- ▶ Systemy HACCP lub wskazane źródła pochodzenia;
- ▶ Warunki produkcji i transportu.

Kryteria udzielenia zamówienia: oferta najkorzystniejsza ekonomicznie pod względem:

- ▶ Ceny netto – 50%
- ▶ Możliwość dostawy w terminie – 15%
- ▶ Jakości i różnorodność asortymentu – 15%
- ▶ Sposób wydawania żywności i zaplecze gastronomiczne – 10%
- ▶ Wykorzystanie zasobów – 10%

Ocena kryterium „Wykorzystanie zasobów” polegała na ocenie propozycji dostawców w zakresie ograniczenia oddziaływania na środowisko; wkładu w zrównoważony rozwój i bioróżnorodność; minimalizowania ilości opakowań; minimalizowania odpadów; recykling i kompostowanie; oraz wyższych niż podstawowe norm w zakresie dobrostanu zwierząt.

► Wyniki

Po dokonaniu kwalifikacji oferentów, liczba otrzymanych ofert wyniosła od jednej do czterech na część zamówienia. Mimo niewielkiej liczby oferentów, w niektórych kategoriach widoczny był wysoki poziom zaangażowania w dążenie do zapewnienia wyższych standardów jakości oraz poprawy standardów etycznych i środowiskowych. Jeden zwycięski oferent początkowo nie posiadał wymaganej oznakowania żywności ekologicznej, lecz otrzymanie zobowiązał się do jego uzyskania i szybko dostosował swój łańcuch dostaw i warunki przechowywania do wymagań.

Całkowita wartość wszystkich części wynosiła ok. 400 000 GBP (480 000 euro) w skali roku. Odnotowano zwiększone koszty alternatywnych porównaniu z innymi zamówieniami, w których nie uwzględniono aspektów etycznych i środowiskowych, jednak udało się je częściowo zmniejszyć po analizie jadłospisów i struktury sprzedaży. Odnotowano również, iż wyższa jakość mięsa spowodowała zmniejszenie jego wymaganej ilości w jadłospisie oraz mniejszą ilość odpadów.

Badania wykazały, że w szerszym kontekście i biorąc pod uwagę społeczny zwrot z inwestycji, każdy wydany funt na takie podejście przyniósł do 6 funtów zwrotu na rzecz społeczności lokalnej w postaci zatrudnienia, korzyści środowiskowych, świadczeń zdrowotnych i społecznych. Co najmniej 70% zasobów pozyskano lokalnie, chociaż nie był to warunek przetargu. Od momentu wprowadzenia strategii polepszyła się też jakość posiłków szkolnych, w odróżnieniu do spadkowych trendów w skali kraju.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

Produkcja żywności ma ogromny wpływ na emisję gazów cieplarnianych, zanieczyszczenie gleby i wody, zubożenie zasobów naturalnych i zmniejszenie bioróżnorodności. Rolnictwo przemysłowe z wykorzystaniem pestycydów, a w szczególności produkcja mięsa, pozostawiają wysoki ślad węglowy. Przejście na rolnictwo ekologiczne, mniej przetworzona żywność i minimalizacja odpadów żywnościowych mogą znacznie zmniejszyć to obciążenie. Podejście Rady East Ayrshire łączy w sobie te wszystkie elementy, a ponadto produkty spożywcze mają krótszą drogę do przebycia. Niezależne badania przeprowadzone przez Szkocką Agencję Ochrony Środowiska, wykazały, że zmniejszenie emisji CO₂ w wyniku zmian w pozyskiwaniu żywności tylko dla jednej szkoły zmniejszyło emisję CO₂ o 37,7 tony w skali roku.

► Wnioski

Ponieważ zamówienie obejmowało mniejszych lokalnych producentów i dystrybutorów, bezpośrednie kontakty umożliwiały lepszą współpracę. Dzięki mniejszej liczbie produktów, przypadającej na jednego dostawcę, wzrosła jakość, spójność i niezawodność dostaw. Było to widoczne zarówno na poziomie kuchni szkolnej, jak i na poziomie ogólnego zarządzania zamówieniem. Ogólny poziom zadowolenia był wysoki, a dalsze ulepszenia zostały wprowadzone przez dostawców wprowadzili w wyniku zachęty do uzyskania akredytacji SALSA.

W latach 2011 – 2012 Rada East Ayrshire powtórzy proces przetargowy. Będzie obejmował szersze rozmowy na temat strategii i procesu z większym kręgiem dostawców jeszcze przed rozpoczęciem postępowania przetargowego. Kryteria zamówienia i aspekty oceny zostaną dostosowane tak, aby w sposób bardziej przejrzysty określić wymagania i wytyczne zawarte w normach wydanych przez Soil Association „Food for Life”. Celem będzie także dalsze zobowiązanie do poprawy i wskazania korzyści aspektów pojęcia „od pola do stołu” z naciskiem na korzyści dla edukacji, opieki zdrowotnej oraz polityki społecznej.

East Ayrshire uczestniczyło w Krajowym Forum Liderów w zakresie Żywności i Napojów (National Food and Drink Forum) Rządu Szkocji prowadzącym politykę w zakresie zrównoważonych zamówień na żywność dla szpitali, szkół i więzień, co uzyskało w 2009 r. ponadpartyjne poparcie. Rada East Ayrshire była także laureatem Nagrody Stowarzyszenia dla Doskonalenia Służb Publicznych (Association for Public Service Excellence) w roku 2011.

Kontakt: Andrew Kennedy, Rada East Ayrshire, e-mail: andrew.kennedy@east-airshire.gov.uk

Środki czyszczące dla szkół

Ville de Venelles FRANCJA

Venelles jest miastem zamieszkałym przez około 8100 mieszkańców i sąsiadującym z Aix-en-Provence we Francji. Z inicjatywy burmistrza przy poparciu Rady Miasta Venelles, miasto opracowuje od 2007 r. kompleksowe podejście do ZPP dla większości zamówień samorządowych.

Venelles stale poszukuje możliwości rozszerzenia działań w zakresie ZPP i uzyskało wysoki poziom jak na samorząd tej wielkości. W roku 2011 Venelles było zwycięzcą konkursu w zakresie rachunku kosztu cyklu życia (LCC) w zamówieniach publicznych w ramach projektu [Euro Topten](#).

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

W roku 2011, miasto Venelles ogłosiło przetarg na dostawę środków czyszczących dla szkół. Obejmuje on dwa przedszkola i trzy szkoły podstawowe z łączną liczbą 700–800 uczniów. W celu zmniejszenia zagrożenia dla dzieci i personelu sprząającego, miasto wszczęło przetarg na środki czyszczące o zmniejszonym wpływie na zdrowie ludzkie oraz środowisko.

W zamówieniu określono szereg wymagań odwołujących się do oznakowań ekologicznych (eco-labels) oraz innych kryteriów, a także poproszono o próbki produktów przed udzieleniem zamówienia. Po przetestowaniu produktów w warunkach rzeczywistych i po uwzględnieniu sugestii personelu sprząającego, przeprowadzono szczegółową analizę ofert w celu podjęcia decyzji o wyborze dostawcy.

► Zastosowane kryteria

Kryteria kwalifikacji

Dowody zdolności technicznych i finansowych, referencje.

Specyfikacje techniczne

ŚRODKI CZYSZĄCE

Dostawcy muszą przedstawić dokumentację techniczną wskazującą cechy środowiskowe wszystkich produktów, które mają być dostarczone w ramach zamówienia, w tym informacje na temat ich składu chemicznego, zdolności do biodegradacji, opakowań oraz sposobu zmniejszenia ilości odpadów w trakcie realizacji zamówienia. Należy także dostarczyć próbki wszystkich środków czyszczących.

Kryteria udzielenia zamówienia

Oferta najkorzystniejsza ekonomicznie:

Cena: 45%

Wartość techniczna: 30%

- ▶ 20% zakres i skuteczność produktów
- ▶ 10% wyniki testu próbek

Parametry środowiskowe: 20%

- ▶ Oddziaływanie produktu na środowisko (przyznanie punktów produktom w 100% biodegradowalnym i niezawierającym rozpuszczalników).
- ▶ Opakowanie przyjazne dla środowiska: pojemniki wielokrotnego użytku i opakowania papierowe spełniające kryteria dla oznakowania ekologicznego (eco-labels) takiego jak FSC, PEFC, lub równoważnych.

Czas dostawy: 5%

Weryfikacja

Produkty opatrzone unijnym oznakowaniem ekologicznym Ecolabel lub równoważnym uzyskują punkty. Inne odpowiednie środki dowodowe, takie jak dane od producenta, będą również akceptowane (informacje mogą być oparte na systemie REACH).

► Wyniki

Wpłynęło siedem ofert o wartości od 8.100 do 21.600 euro. Zwycięski oferent przedstawił najbardziej konkurencyjną ofertę, osiągając najwyższy poziom parametrów środowiskowych (17 na 20 punktów) i najlepsze wyniki z testów próbek (8,9 na 10 punktów).

Osiem z dwunastu produktów posiadało oznakowanie ekologiczne, przy czym żaden z produktów nie zawierał substancji niebezpiecznych. Większość produktów nie zawiera rozpuszczalników lub posiada bardzo niską ich zawartość. Biodegradowalność dla ekologicznych odpowiedników mieści się w przedziale 6 -10 dni. 96% produktów dostępnych jest w opakowaniach wielokrotnego użytku i opakowaniach przyjaznych środowisku, takich jak papier lub pojemniki wielokrotnego użytku. Dostawca, któremu udzielono zamówienia, szkoli personel sprząający w zakresie oszczędności zasobów i zmniejszenia ilości odpadów ze środków czyszczących. Czas dostawy wynosi dwa dni, wyznaczona jest osoba do kontaktu w razie problemów.

► Czynniki oddziaływania na środowisko

Oprócz ochrony personelu sprząającego przed substancjami niebezpiecznymi i produktami zagrażającymi zdrowiu w środowisku pracy, decydującą przesłanką do udzielenia przez Venelles zielonego zamówienia było zmniejszenie zagrożenia dla dzieci w przedszkolach i w szkołach podstawowych, w których te produkty mają być wykorzystywane. Cel ten może zostać osiągnięty dzięki produktom spełniającym wysokie normy środowiskowe, takie jak te ustanowione w ramach oznakowań ekologicznych (eco-labels).

Brak niebezpiecznych składników (takich jak rozpuszczalniki) i wysoki stopień biodegradowalności pozwala zmniejszyć ogólny wpływ na środowisko. Zapewnienie opakowań wielokrotnego użytku pozwala na znaczne zmniejszenie ilości odpadów.

► Wnioski

Ten przetarg pokazał, że przyjazne dla środowiska odpowiedniki uniwersalnych środków czyszczących są dostępne bez zwiększania całkowitych kosztów zamówienia. Ze względu na ograniczone zasoby administracji miejskiej, kontrola obejmować będzie weryfikację spełniania przez produkty specyfikacji określonej w zamówieniu. Ogólnie, administracja miasta Venelles jest bardzo zadowolona z przebiegu postępowania przetargowego, otrzymanych ofert i udzielenia zamówienia. Podejście to zostanie zastosowane w kolejnych przetargach.

Kontakt: Isabelle Demolière, Ville de Venelles, e-mail: i.demoliere@venelles.fr

„Zielona” szkoła podstawowa w Pembroke

Foundation for Tomorrow's Schools (Fundacja na rzecz Szkół Jutra) MALTA

Budowa państwowej szkoły podstawowej w Pembroke (na północnym wybrzeżu Malty) rozpoczęła się w marcu 2008 r. i została zakończona we wrześniu 2009 r., w następstwie czego 266 uczniów rozpoczęło użytkowanie obiektu. Szkoła powstała w miejscu dawnych koszar wojskowych zajmując obszar 9000 metrów kwadratowych, wzniesiona w ramach budżetu 4,6 miliona euro.

DOBRE PRAKTYKI

► Cele zamówienia

Fundacja Na Rzecz Szkół Jutra [Foundation for Tomorrow's Schools – FTS] jest krajowym organem na Malcie, odpowiedzialnym za szkoły. Szkoła podstawowa w Pembroke była nowym obiektem budowlanym, a celem było stworzenie samowystarczalnej energetycznie szkoły, opartej jedynie na energii słonecznej i energii wiatru na potrzeby dostawy energii elektrycznej i ciepłej wody. Szkoła, będąca budynkiem dwukondygnacyjnym, jest w pełni dostępna dla uczniów ze specjalnymi potrzebami.

► Zastosowane kryteria

Do publicznego zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego Fundacja włączyła następujące kryteria:

ZDOLNOŚĆ TECHNICZNA

- Oferenci zostali zobowiązani do przedstawienia zdolności technicznych wykonania tego projektu, zarówno na podstawie własnego doświadczenia firmy lub poprzez współpracę ze specjalistami, w celu zapewnienia wysokiej oceny działań środowiskowych

BIORÓŻNORODNOŚĆ

- Skuteczna ochrona fauny i flory na terenie budowy i w jej otoczeniu, szczególnie na etapie rozbiórk.

ENERGIA

- Produkcja własnej energii z odnawialnych źródeł w celu uzyskania samowystarczalności energetycznej.
- Urządzenia pomiarowe i zapewniające wydajność wody i efektywność energii.
- Inteligentny system oświetleniowy, wykorzystujący światło dzienne.

BUDOWA

- Dodatkowe punkty zostały przyznane za wykorzystywanie materiałów budowlanych i produktów spełniających określone kryteria środowiskowe, takie jak zużycie energii niższe niż wymagane w specyfikacji technicznej w oparciu o całkowite (netto/końcowe/wstępne) zapotrzebowanie na energię budynku (włączając w to ogrzewanie, chłodzenie, ciepłą wodę, wentylację i energię elektryczną).

► Wyniki

- Poziom energii zużywanej przez budynek był niski, a wytworzoną nadwyżkę energii sprzedano do krajowej sieci energetycznej.
- Materiały budowlane były bezpieczne i nie zawierały niebezpiecznych składników, a także zgodne z międzynarodowymi normami bezpieczeństwa dot. emisji lotnych związków organicznych (LZO), oraz nie stosowano heksafluorku siarki (SF6).
- Szkoła została wyposażona w instalacje do oszczędzania wody i w systemy grzewcze wykorzystujące energię słoneczną.

► Wnioski

Projekt budowlany szkoły umożliwił Rządowi Malty ograniczenie oddziaływania na środowisko w ramach nowych projektów budowlanych. Projekt i wykonanie zapewniły osiągnięcie wysokich standardów środowiskowych. To ułatwiło także przejrzystość procedur przetargowych. Największe wyzwania napotkano na etapie projektowania, takie jak: zaopatrzenie budynku w energię wytworzoną na miejscu, właściwe zwymiarowanie i dostosowanie instalacji fotowoltaicznych, oraz ustawienie turbiny wiatrowej, co było nie tylko niezwykle pracochłonne, ale wymagało także udziału specjalistów.

Dodatkowe informacje

Niniejsza broszura jest dostępna na stronie internetowej ZZZ Komisji Europejskiej (<http://ec.europa.eu/environment/gpp>). Strona ta zawiera także dodatkowe przykłady stosowania polityki ZZZ w praktyce, oraz:

- ▶ Dodatkowe informacje o podstawach prawnych i polityce ZZZ;
- ▶ Pełny zestaw kryteriów środowiskowych UE oraz raportów wstępnych, a także informacje o procesie ustanawiania kryteriów;
- ▶ Informacje o Krajowych Planach Działań w zakresie ZZZ przyjętych przez państwa członkowskie;
- ▶ odniesienia do badań, projektów, sieci i organizacji związanych z ZZZ
- ▶ Wykaz najczęściej zadawanych pytań (FAQ) i glosariusz najważniejszych terminów;
- ▶ Informator o nowościach z zakresu ZZZ z całej Europy oraz o nadchodzących wydarzeniach.

uzyskać celem uzyskania więcej informacji o Zielonych Zamówieniach Publicznych, niniejszej broszurze lub o przykładach zastosowania ZZZ w praktyce, proszę kontaktować z Punktem kontaktowym dla ZZZ (ang. GPP Helpdesk):

Punkt kontaktowy dla ZZZ
 Tel: +49 761 368 9248
 e-mail: gpp-helpdesk@iclei.org

Komisja Europejska

Zielone Zamówienia Publiczne: Zbiór dobrych praktyk

2012 – 30 stron – 21 x 29,7 cm

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Unii Europejskiej, 2012

ISBN: 978-92-79-26276-0

DOI: 10.2779/93178

